

GIZARTE PSIKOLOGIA KRITIKOA

7. ATALA. GIZARTE PSIKOLOGIA

7. Atala. Gizarte Psikologia Kritikoa. Edukiak

1. Gizarte Psikologia Komunitarioa, Gizarte Psikologia Kritikoa eta Askapenaren Gizarte Psikologia, gakoaren konparaketa
2. Pertsona erreferente batzuen bideo eta elkarrizketa interesgarriak: Martín-Baró – Ignacio Dobles – Maritza Montero
3. Gizarte Psikologia Komunitariotik Askapenaren Gizarte Psikologiara, Korrante Kritikoaren bidetik. Hegoaldeko Epistemologiak
4. Korrante Kritikoa Psikologian
5. Gizarte Psikologia Komunitarioaren eta Askapenaren Psikologiaren gako Etiko eta Kritikoak
6. Askapenaren Psikologia. Martín-Baró
7. Ikerketa-Ekintza Partehartzailea (*Investigación Acción Participativa*): Gizarte Psikologia Kritikoaren Metodoak

Tabla 3

Comparación entre psicología social comunitaria, psicología social crítica y psicología social de la liberación

Categorías de Análisis	Psicología Social Comunitaria	Psicología Crítica	Psicología Social de la Liberación
Conceptos característicos	Crítica al positivismo. Denuncia social. Uso de conceptos freirianos. Noción de participación social. Incorporación de nuevos actores sociales a la praxis. Presencia de la categoría ideología. Carácter político de la acción comunitaria. Cambio en el rol de los psicólogos. Holismo, dinamismo y complejidad.	Crítica al positivismo. Denuncia social. Revisión de conceptos psicológicos. Categorías sociales oprimidas como sujetos actores sociales. Presencia de la categoría ideología. Holismo, dinamismo y complejidad.	Crítica al positivismo. Denuncia social. Uso de conceptos freirianos. Mayorías oprimidas como actores sociales y sujetos de esta psicología. Presencia de la categoría ideología Carácter político de los fenómenos sociales. Holismo, dinamismo y complejidad.
Principios fundamentales	Redefinición de la noción de poder dominante en las ciencias sociales y de relaciones de poder. Introducción de la noción de fortalecimiento. Poder y control en la comunidad. Relaciones dialógicas entre agentes externos (investigadores-interventores) y agentes externos (personas de la comunidad). Carácter de actores sociales, constructores de realidad, de esos agentes internos. Incorporación del conocimiento popular. Praxis: Unión de teoría y práctica basada en la reflexión. Devolución del conocimiento producido a: - comunidad con la cual se trabajó - comunidad científica Compromiso de ambos agentes de transformación social. Transdisciplinariedad.	Crítica y denuncia de ejercicio del poder en la ciencia y en las relaciones sociales. Crítica de conceptos y procedimientos desligados de las necesidades de los sujetos de estudio. Praxis psicológica para la transformación individual y social.	Crítica y denuncia de las relaciones de poder en las sociedades latinoamericanas. Concepción asimétrica del poder Valoración del saber popular. Oír la voz del pueblo. Descentrar a la psicología de la preocupación por su status científico, en beneficio de ocuparse de los necesitados. Democratización. Transdisciplinariedad.

1. Gizarte Psikologia Komunitarioa, Gizarte Psikologia Kritikoa eta Askapenaren Gizarte Psikologia, gakoen konparaketa

Taula ondorengo artikuluan aurkitu daiteke "Relaciones entre Psicología Social Comunitaria, Psicología Crítica y Psicología de la Liberación: Una Respuesta Latinoamericana".
Maritza Montero.

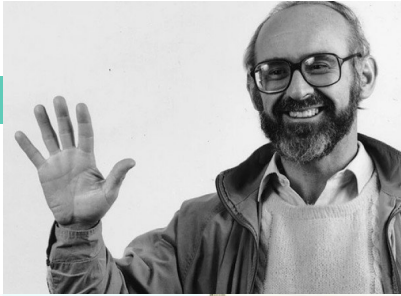

1. Gizarte Psikologia Komunitarioa, Gizarte Psikologia Kritikoa eta Askapenaren Gizarte Psikologia, gakoan konparaketa

Aurreko transparentziako taularen jarraipena. Taula ondorengo artikuluan aurkitu daiteke "Relaciones entre Psicología Social Comunitaria, Psicología Crítica y Psicología de la Liberación: Una Respuesta Latinoamericana". Maritza Montero.

Principales Influencias recibidas	Educación popular (Freire). K. Marx y F. Engels. Fenomenología. P. Berger y T. Luckman Sociología crítica (Fals Borda) Teoría de la dependencia.	Marx y Engels y autores marxianos. Fenomenología Ciencia social crítica. Escuela de Frankfurt.	Educación popular (Freire). K. Marx y F. Engels. Teología de liberación (Gutiérrez, Ellacuría, Boff, Cardenal, entre otros). Teoría social y psicológica.
Métodos	Crítica y rechazo de métodos tradicionales. Redefinición y generación de métodos. Pluralidad metodológica. Desarrollo de nuevos métodos participativos. Investigación-acción participativa.	Crítica de métodos cuantitativos tradicionales. Preferencia por métodos cualitativos tanto tradicionales como novedosos.	Crítica de métodos y generación de otros nuevos. Preferencia por métodos participativos y cualitativos en la investigación psicosocial. Pluralidad metodológica.
Orientación y fines	Transformación social. Hacer una psicología que responda a las necesidades de la sociedad. Desarrollo de la conciencia social Fortalecimiento y desarrollo de la ciudadanía. Igualdad social con respeto de la diversidad. Libertad. Autonomía de las comunidades de bajos recursos económicos.	Transformación de las ciencias sociales. Desarrollar legitimidad. Reconocer la diversidad y fortalecer a categorías sociales oprimidas. Transformación social.	Centrar la psicología en los problemas de las mayorías oprimidas en los países latinoamericanos. Concientización. Liberación.

2. Pertsona erreferente batzuen bideo eta elkarrizketa interesgarriak: Martín-Baró – Ignacio Dobles – Maritza Montero

- Martín-Baró Diskurtsoa

https://www.youtube.com/watch?v=XDIsRfq_DyU

- Ignacio Dobles eta Martín-Baróren Pentsamentua – Askapenaren Psikologia

<https://www.youtube.com/watch?v=Z8JPEQA4wVE>

- Psikologia Komunitarioaren Metodoak - Maritza Montero

<https://www.youtube.com/watch?v=1-A1f2dR4Ak>

- Horrela lan egiten du psikolog@ komunitarioak

<https://www.youtube.com/watch?v=GCWXyn68Nig>

3. Gizarte Psikologia Komunitariotik Askapenaren Gizarte Psikologiara, Korrante Kritikoaren bidetik. Hegoaldeko Epistemologiak

- XX. Mendeko azken laurdenean eta XXI. Hasieran arlo psikosozial latinoamerikarren, psikologiaren **eginbeharrari, moduei eta pentsamenduari** era espezifiko baten erantzuten dioten **3 korrante** sortzen dira.
 - Psikologia eta Gizarte Psikologiaren krisiaren testuinguruan sortzen dira, 60s bukaera eta 70s hasieran.
- 3rek Latinoamerikako bereizgarriak dituzte eta beraien gizarteko arazoei erantzutea dute helburu.
 - 3 korrante hauek jakintzaren produkzio moduak eta inguru-sozialean eragiteko psikologia arloko proposamenak egiten dituzte.
 - Latinoamerikako errealitatetik eta errealitaterako sortuak badira ere, mugak gainditu dituzte.

3. Gizarte Psikologia Komunitariotik Askapenaren Gizarte Psikologiara, Korrante Kritikoaren bidetik. Hegoaldeko Epistemologiak

- Korrante hauen hastapenetan sakontzeko erreferentzia batzuk:
 - Psicología Social Comunitaria Latinoamericana (López y Rivera Medina, 1992; Montero, 1980, 1982; Serrano-García, 1984 etc)
 - Psicología Social América Latina (López, 1992; López y Zúñiga, 1988; Montenegro, 2002; Montenegro 2004; Piper, 2002)
 - Psicología Social Europea (Henriques, Hollway, Irwin, Venn & Walkerdine, 1984; Parker, 1989, 2002; Ibáñez, 1989; Walkerdine, 2002; Wexler, 1983)
 - Psicología Social Canadiense: (Prilleltensky & Nelson, 1997).

- Justaposizioa aurkituko dugu beraien artean: erabiltzen dituzten azalpenetan, adierazitako baloreetan, definitutako kontzeptuetan eta praktikarako tendentzian.
 - Oharra: ikus bibliografía gehigarria egelan

3. Gizarte Psikologia Komunitariotik Askapenaren Gizarte Psikologiara, Korrante Kritikoaren bidetik. Hegoaldeko Epistemologiak

- Gizarte Psikologiatik, 70s erdialdera, **Gizarte Psikologia Komunitarioa** edo Psikologia Komunitarioa sortzen da.
- Psikologia hau, gizabanakoek, beraien **arazoak konpontzeko eta beraien testuinguruan eta gizarte estrukturan eraldaketa lortzeko,**

beraien inguru indibidual eta sozialean eragin dezaketen **kontrol eta boterea garatu, indartu eta mantentzeko aukera ematen duten faktore Psikosozialen ikerketan** oinarritzen da (Montero, 1982)

3. Gizarte Psikologia Komunitariotik Askapenaren Gizarte Psikologiara, Korrante Kritikoaren bidetik. Hegoaldeko Epistemologiak

- **Psikologia Komunitarioa definitzen duten 3 elementu:**
 - Komunitatea eratzen duten pertsonen eraginda,
 - Inguruan, gizartean eta beraiengan eragindako ekintza eraldatzailea
 - Boterea eta honek eragindako berdintasunik gabeko erlazioak ezagutu eta eraldatzeko.
- Elementu hauek ordurarte gizarte psikologian ohikoak ziren **egiteko moduetan aldaketa** bat suposatzen dute. Praktikan:
 - aldaketa metodologikoak,
 - psikologoaren rol aldaketak eta
 - ordurarte ikerketa objektuak zirenak subjektu bezala ikusteak
 - bi parteen arteko erlazioen aldaketa ahalbidetu zuen aldatu
- Aldaketa hauek Korrante Kritikoarekin batera eman ziren (80s hasiera) eta 1986an Askapenaren Psikologia sortzen da.

4. Korronte Kritikoa Psikologian

Psikologiaren Korronte kritikoak **bi iturburu** ditu:

1. Lehenengoa Latinoamerikan praktikatik sortua, zehazki gizarte zientzietatik: soziologia militantea edo kritikoa (Fals Borda, 1978), herri hezkuntza freiriarra, etnometodologia eta antropologia.
 - Psikologian korronte honek bere islada gizarte psikologia komunitarioan eta psikiatriaren alternatiben mugimenduan dauka.
 - Gizarte Psikologia Komunitarioa lehenengo gizarte psikologiaren aplikazio bezala garatu zen eta gero psikologiaren adar espezifiko bezala, ikuspegi psikosozial batekin.
2. Bigarrena, psikologia anglosaxoitik sortzen da, 60s erdialdera (Brown, 1973) Psikologia Erradikal izenarekin.
 - Ikus hurrengo taulan mugimendu honen helburuetan eragina izan zuten influentzia desberdinak.

4. Korrante Kritikoa Psikologian. *Eranskina. Psikologia Erradikalaren Ezaugarriak (1970)*

Tabla I

Características de la psicología radical (1970)

Influencias en su desarrollo	Movimiento feminista Movimiento de la Antipsiquiatría Movimiento negro en EE.UU. Movimiento <i>Gay</i> Escuela de Frankfurt Herbert Marcuse Jürgen Habermas K. Mark y F. Engels
Principios orientadores	Rechazo a las prácticas psicológicas manipuladoras (en relación, terapéutica). Ir a las causas de los problemas, no sólo a los síntomas. Holismo. Generar prácticas innovadoras que respondan a las necesidades de las personas. Trabajar con las situaciones de la vida cotidiana y transformarlas. Denuncia y subversión de relaciones opresivas de poder. Transformación social

4. Korronte Kritikoa Psikologian

Korronte Kritikoaren gako batzuk (Montero y Fernández Christlieb, 2003; 2004):

- **Kritika, krisis hitzetik.** Ikuspegi kritikoa dago, gauzak era batera soilik ez direla onartzen denean.
- Psikologian, Kritikak esan nahi du fenomeno psikologikoak azaltzen dituzten teoriak, kontzeptuak eta ikuspegiak **analizatzea** – kontraesanak, hutsuneak, inkoherentziak, ahuldadeak eta indarrak argitzeko asmoz.
- Azalpen alternatibo eta dibergenteen bazterketa ekiditeko, **botere erlazioek** gauzatzen dituzten moduak (sotilak eta ez hain sotilak) onartzea eta epaitzea dakar. **Teoria eta praktikek bidegabekoa den statu quo mantentzeko** egin dezaketen eragina onartzea eta epaitzea dakar (Lira, 2002; Prilleltensky & Fox, 1997)

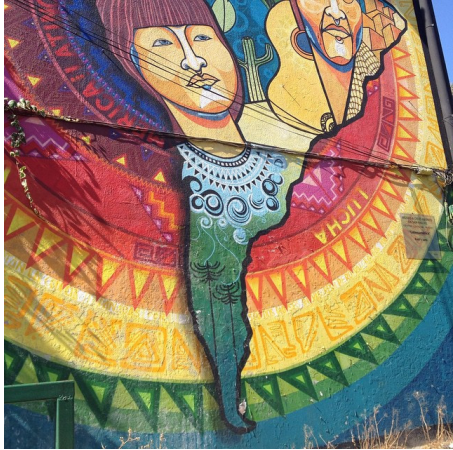
4. Korronte Kritikoa Psikologian

Korronte Kritikoaren gako batzuk (Montero y Fernández Christlieb, 2003; 2004):

- Kritikoa aldakorra da, eta **aldaketarako** beharrezkoa da.
- Korronte kritikoaren arabera, **jakintza ez da errealitatearen islada objektiboa**, bere produkzioa kondizio historiko konkretu batzuen eremuan ulertu behar da.
- Kritika **askatzailea** da: mundua ulertzeko, gure ingurua azaltzeko eta desberdintasunean eta sumisioan oinarrituako erlazio eta jerarkiak mantentzen dituzten **ezarritako forma eta moduetatik askatzen gaitu**.

5. Gizarte Psikologia Komunitarioaren eta Askapenaren Psikologiaren gako Etiko eta Kritikoak

- ▣ Martín-Baró-ren arabera, psikologoek lan egiten duten pertsonekin konpromezu kritikoa izan behar dute. Honekin bat datoz bai Psikologia Erradikala, Gizarte Psikologia Komunitarioa, Freire eta Fals Borda.

Gizarte Psikologia Komunitarioan aurkitzen ditugun indikadore batzuk:

- ▣ **Reflexibitatea:** egiten dena analizatzeko gaitasuna, honen inguruko erreflexio kolektibo eta partehartzaileak bultzatuz prozesuan parte hartu duten pertsona guztiekin (rol desberdina izanda ere)
- ▣ **Egiten ari direnaz erresponsabilitatea eta ardura** hartzeko gaitasuna: ez dira datu, analisi, ikerketa edo informe tekniko inpersonalen atzean gordetzen.

5. Gizarte Psikologia Komunitarioaren eta Askapenaren Psikologiaren gako Etiko eta Kritikoak

- **Gizarte Psikologia Komunitarioan aurkitzen ditugun indikadore batzuk:**
 - **Duda metodikoa:** egiak “epe motzeko egia bezala” hartzen dituzte (Montero, 1999).
 - **Gizarte eraldaketarako motibazioa:** eraldaketa behar duten pertsonen eta pertsonengandik definituta, beraien komunitate eta talde sozialen onurarako.
 - **Posizio etikoa:**
 - bestearenganako errespetua, bestearen dibertsitatearen onarpena eta
 - epistemologikoki eta politikoki ere bestea (lan-kidea eta ikertzen duguna) jakintza sortzaile eta eskubide indibidual eta kolektibodun subjektu politiko bezala ikusten du

5. Gizarte Psikologia Komunitarioaren eta Askapenaren Psikologiaren gako Etiko eta Kritikoak.

- **5 galdera** Gizarte Psikologia Komunitarioan eta Gizarte Psikologia Kritikoan erabiltzeko –erantzuten dugunak egoera psikologiko batean **aspektu kritikoa kontuan izan dugun** –edo ez- adieraziko baitigu (Prilleltensky y Fox, 1997):
 1. ***Ikerketa edo interbentzioa, hau egiten ari den gizarteko statu-quo-a indartzen ari al da?*** Aspektu kritikoak itotzea autoritarismo eta botere gehiegikerien adierazgarria da.
 2. ***Ikerketa edo interbentzioaren bidez justizia edo injustizia soziala ari gara indartzen?*** Galdera gehigarriak: Nori egiten dio onura egiten ari garenak? Entzun al diogu lan honen onuradun direnei? Uste dugu beraiek ere badutela esateko zerbait eta eman al diegu horretarako espazioa eta denbora? Kontuan hartzen al da eta serio hitzegiten al da beraien iritizietaz? (Fals Borda, 1970/1981).

5. Gizarte Psikologia Komunitarioaren eta Askapenaren Psikologiaren gako Etiko eta Kritikoak.

3. ***Aplikatutako praktika eta teoriak dituzten eragin sozialen kontzientziarik badago edo ez da ardurarik hartzen hauek izan ditzazketen eragin negatiboez?*** Egiten ari denaren analisi kritikoa (kontzeptuak, azalpenak, metodoak, erantzunak, potentziala eta limitazioak aztertu).
4. ***Ikerketa edo interbentzioa egiten denean –pertsona teoriko eta praktika egiten dutenek- adierazten al dituzte onartzen dituzten baloreak?*** Ze sesgo, tendentzia, sinismen eta konpromezu dute beraien jokabidea orientatzen duten posizio teoriko, politiko, erlijioso edo bestelakokin.
5. ***Zeintzuk dira (ikerketa edo interbentzioa egiten dituztenek) konpromezu kultural, moral eta baloreak eta ze eragin izan dezakete hauek egiten dituzten kritiketan?***

Galdera hauen balioa dimentsio etikoan datza, eta jakintza sortzailea den pertsonari (3 korranteetako psikologoak eta agenteak) ondorengoa eskatzen dio: bere posizio etikoa, politikoa eta konpromezua definitzea eta aukeratzea.

6. Askapenaren Psikologia. Martín-Baró

Realizar una Psicología de la liberación exige primero lograr una liberación de la Psicología.

Ignacio Martín - Baró
(7/11/1942 - 16/11/1989)

- Aurrekariak: Fals Bordaren lehen lanak (50s), Paulo Freire (1964, 1970) –azken honek askapena du bere lan guztiaren helmuga.
- Askapenaren Gizarte Psikologiaren ideia sortzen duena Ignacio Martín-Baró da (1989): *Psikologia Latinoamerikarrak Askapena izan beharko luke helburu.*
- *Askapenaren ulermena: opresioaren biktima direnen potentzialen askapena, kondizio kultural, historiko eta sozialengatik askotan beraienezako ikustezinak (imaginatu ezinak) diren eraldaketak eragiteko.*
- Jendea entzutea, hauekin dialogatzea eta hauen partehartze aktiboak bultzatzen du, subjektu aktibo, dinamiko eta beraien errealitatearen eraikitzaile eta eraldaketa agente gako bezala ikusten dituelako – beti ere subjektu hauen bizitza egoera eraldatzerantz kolektiboki ekiteko.

Tabla 2

Ideas para la psicología social de la liberación (Ignacio Martín-Baró)

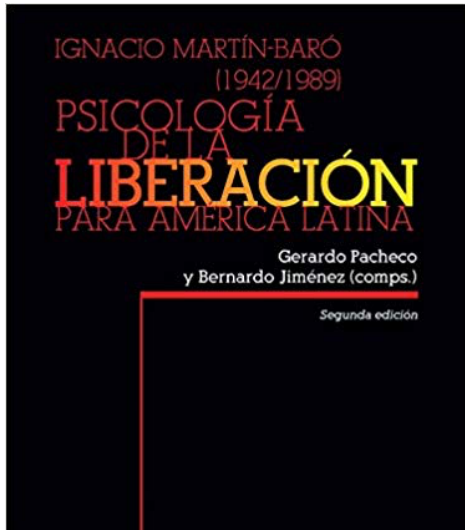
Fecha	Propuestas	Bases Teóricas
1985,1986, 1987, 1988	La encuesta de opinión pública como instrumento de desideologización.	Concepto de desideologización de Paulo Freire (1970, 1973).
1986	Fortalecimiento de las virtudes del pueblo.	Teología de Liberación. Psicología social comunitaria latinoamericana.
1986	Estudio sistemático de la conciencia popular. Buscar nuevas formas de conciencia.	La educación como práctica de libertad. Freire (1964).
1986	Desideologización del sentido común.	Pedagogía del Oprimido. Freire (1970). A. Gramsci: Quaderni del Carcere.
1986	Desarrollo de formas de control por los grupos oprimidos.	Freire (1970, 1973); O. Fals Borda (1959; 1978): Autonomía de grupo.
1986	Desalienación social y personal.	Freire (1964; 1970).
1986	Papel de la psicología social: 1. Trabajar los urgentes problemas de las sociedades latinoamericanas, 2. Descentrar su atención de su propio status científico.	Sociología militante latinoamericana.
1986	Recuperar la memoria histórica de las mayorías, contribuyendo así a desalienarlas y desideologizarlas.	Fals Borda (1985); M. Foucault (1980); Freire (1964; 1970).
1987	Superación del fatalismo.	
1987	Compromiso crítico de los Psicólogos con las transformaciones sociales.	Freire (1964, 1970); Fals Borda (1979); Psicología social comunitaria latinoamericana.
1988	Estudio de los “grupos con historia”, usando como criterio su identidad, su poder, su actividad.	
1984, 1986, 1989	Estudio del poder.	M. Weber (1922/1969).

Fuentes: Irizarry y Serrano-García (1979); Martín-Baró (1986, 1987, 1988, 1989, 1995); Montero (1980, 1982); Serrano-García, Santiago y Perfecto (1983).

6. Askapenaren Psikologia. Martín-Baró. Eranskina

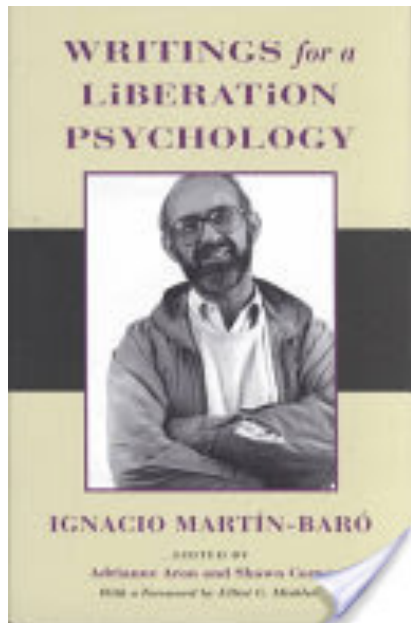
Taula ondorengo artikuluan aurkitu daiteke “*Relaciones entre Psicología Social Comunitaria, Psicología Crítica y Psicología de la Liberación: Una Respuesta Latinoamericana*”. Maritza Montero.

6. Askapenaren Psikologia. Martín-Baró

- Martín-Baró (1989) **Askapenaren Psikologiaren** 3 aspektu:
 1. Egiaren bilaketa bultzatu eta erraztu beti ere talde herrikoietatik, herritik.
 2. Ezeztatutako potentzialitateetatik persona eta gizartearen eraldaketarako praxis psikologikoa sortzea.
 3. Psikologia beraren status zientifikoa ildo nagusi bezala hartu beharrean, zapal dutako gehiengo latinoamerikarren arazoak konpontzean jartzen du arreta nagusia.

6. Askapenaren Psikologia. Martín-Baró. Helburu nagusiak.

1. **Gizartetik eta herritik sortutako aldaketa sozialak:** zapaldutako eta baztertutakoengandik sortutako aldaketak.
2. **Psikologia herrikoia sortzea,** herrien izaera historikoa eta jakintza popularra berreskuratuz.
3. **Talde barneko eta taldeen arteko erlazio demokratiko eta partehartzaileak.** Gizartearen demokratizazioa eta demokrazioaren indartzea sustatzea.
4. **Gizartearen sentibilizazioa eta kontzientziazioa** (Concientización)
5. **Gizarte zibila indartzea.** Komunitateen partehartze eta ardurak gehitzea beraien inguruko, ongizateko eta bizitza kalitateari buruzko erabakietan.
6. **Gizarte solidaritatea**

7. Ikerketa-Ekintza Partehartzailea (*Investigación Acción Participativa*): Gizarte Psikologia Kritikoko Metodoak

- **Ikerketarako eta ekintzarako metodo kualitatiboa.** Egoera kolektiboak hobetzeko helburu eraginkorrak eta sinesgarriak lortzea bilatzen du, ikerketa, ikertu beharreko kolektiboen beraien partehartzean oinarrituz.
- Ikertu beharreko populazio taldeak edo kolektiboak ikerketa “objektu” izan beharrean, ikerketaren “subjektu” protagonista izatean datza. Subjektu hauek ikerketa prozesu guztian zehar diseinu, fase, garapen, ekintza,

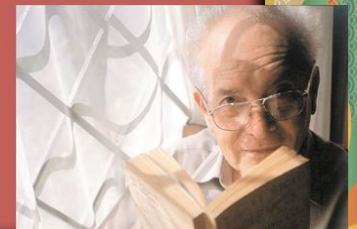
proposamenetan... kontrola / eragina egiten dute.

- Ikerketa talde teknikoak, ikertu beharreko komunitatearekin inplikazio eta bizikidetzatza bat mantentzen du (Alberich, 2006)

ORLANDO FALS BORDA (1925-2008)

- Nació en Barranquilla, Colombia.
- Sociólogo e investigador.
- Fundador de la **Investigación Acción Participativa (IAP)**, método de investigación cualitativa que pretende no sólo conocer las necesidades sociales de una comunidad, sino también agrupar esfuerzos para **transformar la realidad** con base en las necesidades sociales.
- El recorrido fundamental de la obra de Fals Borda está dado en la conjunción de la indagación sociológica con el **compromiso político** en beneficio de los "sectores populares" (campesinos y proletariado agrícola en lo fundamental), en cuya "**praxis**" postula la "investigación-acción participativa".

7. Ikerketa-Ekintza Partehartzailea (*Investigación Acción Participativa*): Gizarte Psikologia Kritikoko Metodoak

Ikerketa-Ekintza Partehartzailearen 3 Elementuak:

- 1. Ikerketa da:** prozedimentu tekniko desberdinak, komunitatearentzako erabilgarriak diren jakintzak garatzeko balio dutenak, horrela komunitate honen errealitate sozialean eragiteko. Pertsonak ikerketa objektu izateari utzi eta prozesuaren subjektu protagonista izatera pasatzen dira.
- 2. Ekintza da:** programan inplikaturako komunitateetako pertsonen partehartze prozesuak eragiten ditu, hala nola, kudeaketan, mobilizazioan, sentsibilizazioan eta kontzientziazioan. Inplikaturako populazioak beraien egoera espezifikoaren jakintza sistematiko eta sakonagoa izatea ahalbidetzen dut, horrela egoeraren eraldaketan modu eraginkorrean ekiteko. Herri-esperientzien berreskurapen historikoa ahalbidetzen du, partehartzaileek beraien interesak eta baliabideak ezagutu eta beraien egoera hobetzeko egin duten guztia aitortzeko.
- 3. Partehartzailea da:** ikerlari eta ikerketako protagonista den komunitatearen arteko elkarlana da. Ikerlarien jakintza teoriko eta metodologikoak eta pertsonen bizipen eta esperientzien aberastasuna elkarlortzen ditu. Esperientzien bizipenek jakintza herrikoa isladatzen dute eta errealitateari buruzko jakintza irakasteaz gain, ikerlarie ikertzen ari diren arazoak ulertzen laguntzen die. Jakintzaren demokratizazioa edo sozializazioa da. Komunitatearen arazoan ulermen eta definizio esanguratsua, arazoak bizitzen ari diren horien ikuspegitik.

7. Ikerketa-Ekintza Partehartzailea (*Investigación Acción Participativa*): Gizarte Psikologia Kritikoko Metodoak. Eranskina

CARACTERÍSTICAS DEL IAP

Su carácter situacional

Diagnóstico y solución de un problema en un contexto específico.

Los beneficiarios

Sujetos y comunidad implicada.

Participativa

Todos los miembros participan directa e indirectamente.

Cualidades del Método de Investigación

Acción-reflexión

acción = fuente de datos y objeto de reflexión.

Autoevaluativa

Modificaciones constantemente evaluadas desde "dentro".

La investigación

Proceso de creación sistemática de conocimiento.

Aplicación

Inmediata de hallazgos.

7. Ikerketa-Ekintza Partehartzailea (*Investigación Acción Participativa - IAP*): Gizarte Psikologia Kritikoko Metodoak. *Eranskina: IAP Etapa eta Faseak*

Etapa de pre-investigación: Síntomas, demanda y elaboración del proyecto: *Detección de unos síntomas y realización de una demanda de intervención.*

- 1. Planteamiento de la investigación (negociación y delimitación de la demanda, elaboración del proyecto).

Primera etapa. Diagnóstico: *Conocimiento contextual del territorio y acercamiento a la problemática a partir de la documentación existente y de entrevistas a representantes institucionales y asociativos.*

- 2. Recogida de información.
- 3. Constitución de la Comisión de Seguimiento.
- 4. Constitución del Grupo de IAP.
- 5. Introducción de elementos analizadores.
- 6. Inicio del trabajo de campo (entrevistas individuales a representantes institucionales y asociativos).
- 7. Entrega y discusión del primer informe.

Segunda etapa. Programación: *Proceso de apertura a todos los conocimientos y puntos de vista existentes, utilizando métodos cualitativos y participativos.*

- 8. Trabajo de campo (entrevistas grupales a la base social).
- 9. Análisis de textos y discursos.
- 10. Entrega y discusión del segundo informe.
- 11. Realización de talleres.

Tercera etapa. Conclusiones y propuestas: *Negociación y elaboración de propuestas concretas.*

- 12. Construcción del Programa de Acción Integral (PAI).
- 13. Elaboración y entrega del informe final.

Etapa post-investigación: Puesta en práctica del PAI y evaluación. Nuevos síntomas.